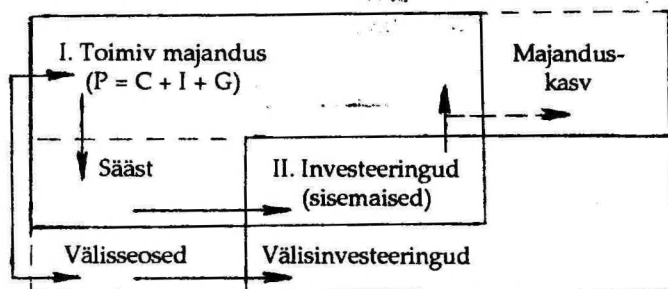

EESTI MAJANDUSE RAHANDUSLIKU REGULEERIMISE VÕIMALUSI

Vambola Raudsepp

Probleemiks on äriaktiivsuse suunamine Eesti majanduses rahandus-panganduse meetmete rakendamisega. Reguleerimise objektiks on tulude ja säästude kujunemine ning nende kasutamine investeringuteks. Taotletavaks eesmärgiks on normaalne majanduskasv, samal ajal ka majandustasakaalu säilitades.

Rahandusliku reguleerimise võimaluste piiritlemiseks peame ennekõike selgitama majanduskasvu tegurid. Joonisel 1 on esitatud toimuvast majandusest johtuv seos $P = C + I + G$, kus P on toodetud produkt (GNP), C - tarbimiskulud, I - investeringud ja G - riigikulud.

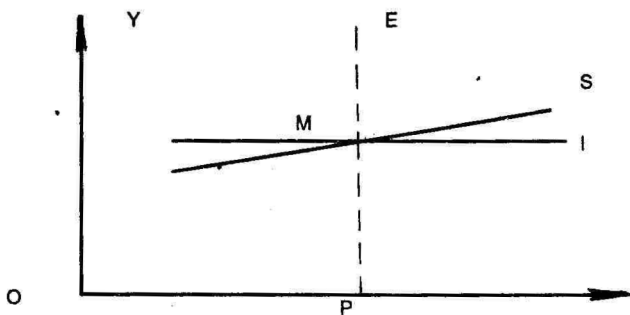

Joonis 1. Toimiv majandus ning selle kasv säästude ja investeringute kaasabil.

Põhitähelepanu jääb säästudele ning sellest tekkivatele investeringute võimalustele ja selle kaudu saavutatavale majanduskasvule. Peale sisemaiste säästude ja investeringute on Eesti majanduses tähtis roll välisseostel ja - investeringutel.

Ülalkirjeldatud seosed esitame graafiliselt joonisel 2, kus P tähistab tootmise taset ja E täistööhõivet.

Rahandusliku reguleerimise meetmed töötatakse välja, lähtudes ettekujutusest, et majanduses valitseb tasakaal siis, kui investitsioonivõimalused I vastavad säästudele S , s.o. $I = S$, ning toodetud produkt võrdub tehtud kuludega.

Joonis 2. Majandustasakaalu seosed.

Hälvet tasakaalust (punktist M) põhjustab inflatsioon, staglaftsoon, tööpuuduse kasv jne. Rahandusliku reguleerimise meetmed peavad selle tasakaalu taastama.

Rahandusliku reguleerimise meetmed sisaldavad esiteks fiskaalpoliitikat (riigikulud, maksud) ning teiseks raha ja pangapoliitikat (väärtpaperite ost keskpanga poolt rahaturult, kommertsbankade reservinormide muutmine, diskontopoliitika).

Fiskaalpoliitikaga mõjutatakse kogukulude ja säästmise taset. Kogukuludes tuleb nüüdisaja Eesti majanduse puhul rõhutada suuri riigikulusid (G), sest Eestis püütakse arendada kõiki struktuure, mis on olemas suurriikidel. Selge, et see käib väikeriigile üle jõu ning seetõttu vähenevad säästus- ja investeerimisvõimalused. Maksude suurendamine (praegu on Eestis suhteliselt kõrged maksud) vähendab elanikkonna tarbimisvõimalusi, kuid suurendab riigitulude ülekaalu kulu-dest. Joonisel 2 nihkub sirge S ülespoole. Maksude alandamisel on vastupidine toime, seega sirge S tõusu ja languse tulemusel liigub M uude punkti, mille tulemusel ka vertikaal EP liigub kas paremale või vasakule.

Raha- ja pangapoliitikaga mõjutatakse investeerimisvõimalusi. Ennekoike keskpank saab reguleerida laenuintresse, viimase languse puhul muutuvad investeeringud tulutoovaks. Peale selle võib keskpank reguleerida kommertsbankade rahareserve nii, et tekivad täiendavad laenu- andmise võimalused. Ka sel juhul investeerimisvõimalused suurenevad. Ja lõpuks kasutatakse veel diskontopoliitikat, mille eesmärgiks on valuutakursside reguleerimine laenuintressi muutmisega.

Praegust Eesti fiskaalpoliitikat võib pidada rangeks (kõrged maksud) ning pangapoliitikat ekspansiivseks (madal intress, s.o. odav raha), mille tagajärjeks on (sama produkti ulatuses) kõrged hoiuste- ja investeringutenormid.

Kokkuvõtva järeldusena saab rõhutada alljärgnevaid momente:

* Eesti on loonud oma fiskaalpoliitika, mis on ühelt poolt küll range, kuid teisalt, oma suurte riigikulude tõttu pillav;

* Eesti Panga pole veel arendatud keskpanga poliitikat ning seda ei saagi olla niikaua, kuni ei toimi turumajanduse kõik elemendid (rahastamis- ja rahaturud, kapitaliturud jt.);

* praeguse Eesti majanduse puhul peavad jõulisemalt esile tulema välissuhted, eriti välisinvesteeringud, sest vaid sisemiste investeeringutega on majanduse areng liiga aeglane.

THE POSSIBILITIES OF FINANCIAL REGULATING ESTONIAN ECONOMY NOWADAYS

Vambola Raudsepp

Summary

The main task of Estonian economy at present is to raise the business activity by using financial and banking measures. Both, foreign and internal investments are of equal importance. The amount of the internal investments depends on the policy of the central bank and of savings. The savings in their turn, depend on the fiscal and taxational policy. If we bind together all the above mentioned factors we can get a pattern according to which it is possible to examine the economy of the small state and make the prognosis and proposals in order to achieve the necessary trends of development.

О ВОЗМОЖНОСТЯХ ФИНАНСОВО- БАНКОВСКОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ЭКОНОМИКИ ЭСТОНИИ В НЫНЕШНИХ УСЛОВИЯХ

Вамбола Раудсепп

Резюме

Предлагаемыми средствами финансово-банковского регулирования являются: фискальная политика (налоги, государственные расходы) и денежная политика (покупка центральным банком ценных бумаг на денежном рынке, регулирование нормы резервов коммерческих банков, дисконтная политика). В целях изучения возможностей регулирования экономики государства составлена модель, по которой равновесие в экономике существует в том случае, когда инвестиционные возможности соответствуют сбережениям и объем продукта равен совокупным расходам, а также уровень производства обеспечивает полную занятость. Анализ показал, что в Эстонии в настоящее время налоги высокие (т.е. проводится жесткая фискальная политика), но в то же время высоки и государственные расходы. Дело в том, что в Эстонии развиваются все аналогичные структуры (управление государством, пограничная служба, таможенная служба и многие другие), существующие в крупных странах. Мы считаем необходимым сократить именно государственные налоги, а полученные сбережения направить на инвестиции.